

Spoštovane prijateljice in prijatelji /// Poštovane prijateljice i prijatelji,

pomlad je v cvetu in ponovno se bliža 1. maj. Od leta 2011 smo več let zaporedoma za ta dan skupaj hodili nad levim bregom Čabranke ter odkrivali oddaljene zaselke na starih in pozabljenih tovarniških poteh, ki so tu vodile vsaj od časa Rimljanov. Pred dvema leti smo pohod predstavili na drugo stran doline in ga povezali s pohodom po poteh Petra Klepca - od izliva Čabranke do Svetega Lenarta na Hribu. Pohod smo takrat prvič dopolnili z mitoloških zgodbami naših prednikov – skupine slovanskih poljedelcev z bregov nad Osilnico, kot so jih ti razvrstili po svojih svetih prostorih. Z zgodbami v prostoru smo nadaljevali lansko leto, ki ga je UNESCO poosvetil kulturni dediščini – s povdarkom na nesnovni dediščini. Zato ste z nami spoznavali zgodbe v prostoru od Hrvatskega do izvira Kolpe ter skozi Razloge nazaj.

Tudi letos nadaljujemo s spoznavanjem prostor in njegove dediščine, kot jo lahko razbiramo med našimi vsakoletnimi terenskimi raziskavami – s pripovedkami domačinov in skupnim raziskovanjem doline. Tokrat bomo naredili manj pohodniški krog, ki nas bo vodil po prostorih dveh nekdanjih, povezanih staroslovanskih skupnosti, kamor so te umeščale svoje mitološke pripovedi in sveta mesta. Iz sedeža srednjeveške župe - Osilnice, preko Kosteuca proti Strojicem, od tam preko Podvrha do Bezgovice z etnografsko zbirko. Nato do Čačiča, verjetno prvega središča slovanske skupnosti z najstarejšo cerkvijo in pokopališčem v dolini. To je bilo mesto od koder so naši predniki svojemu naraščanju tolmačili mitološki prostor in sveta mesta skupnosti nad dolino. Ta so določala prostor, v katerem so bivali, in ga uravnovešala. Da je bila stara mitologija še dolgo močno zasidrana med ljudmi ter je vzpodbudila oblikovanje krščanske sekte konec 16. stoletja dokazuje verjetno tudi urbanistična zasnova Padova, ki ga obiščemo. Od tam se preko Počivaunika po stari pogrebni poti, mimo Dimovca spustimo v dolino do Patuharce in Osilnice.

Osnova pripovedk, ki nas bodo vodile skozi sveti prostor skupnosti starih Slovanov v dolini so bile bajke, ki so tudi pri nas z zamiranjem poganstva sčasoma dobivale konkretnije junake. In eden od njih je dobil novo ime - Peter Klepec. Pripovedke se že tisočletje in včasih tudi mnogo dlje z nosilci vred oklepajo prostora. Veste kako so Slovani posvetili prostor v katerem so prebivali? Poznate nekdanja sveta mesta glavnih bogov in njihove zgodbe? Bajeslovna bitja našega prostora in njihove značilnosti? Veste kje jih lahko srečaš in kakšne zgodbe so povezane z njimi? Veste, da je nad dolino stena z imenom Črka? Poznate sporočila o zavzemanju poganskih svetih prostorov s krščanskimi svetišči v dolini? Precej o tem si lahko že pred pohodom preberete na Digitalni knjižnici Slovenije: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-VDYP9NDO/?euapi=1&query=%27keywords%3dmarko+smole%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25>, na straneh 174-213.

Vabimo vas, da skupaj izkoristimo pomladanski praznični dan za odkrivanje marsikomu neznanih pogledov na dolino, za zanimive in prijetne urice, v katerih se bomo z domačini z obeh strani meje naužili zanosno mističnega naravnega prostora, čistega zraka, zvokov gozda in žuborenja vode.

Za 1. maja ste vsi skupaj, s svojimi prijatelji in znanci, otroci in vnučki, lepo vabljeni na popotovanje po našem mitološkem prostoru. Pot je krožna in ni preveč zahtevna, vodili vas bomo domačini. Ob lepem ali ob nekaj slabšem vremenu. Verjetno bo pogled v stare mitološke prostore in na prvi pogled običajne zaselke za marsikoga popolnoma novo odkritje, vsako vreme pa tudi prinese svoje posebnosti.

Celotna pot zahteva pribl. tri ure hoje, vmes bomo počivali ali postajali ob pripovedih. Računamo, da bo pohod s postanki trajal približno 4-5 ur. Če boste radovedni, dlje.

Po povratku lepo vabljeni na obisk razstav v Etnološki zbirki Palčava šiša v Plešcih, saj prav z našimi etnološkimi terenskimi raziskavami in predstavitevami omogočamo drugačne poglede na skupni kulturni in naravni prostor naše doline.

Lepo vabljeni!

+386 41 744 828 Marko Smole

Dobrodošli, ne bo vam žal in veseli bomo, če se vidimo še kdaj.

Marko Smole
za Etnološko zbirko Palčava šiša, Plešče